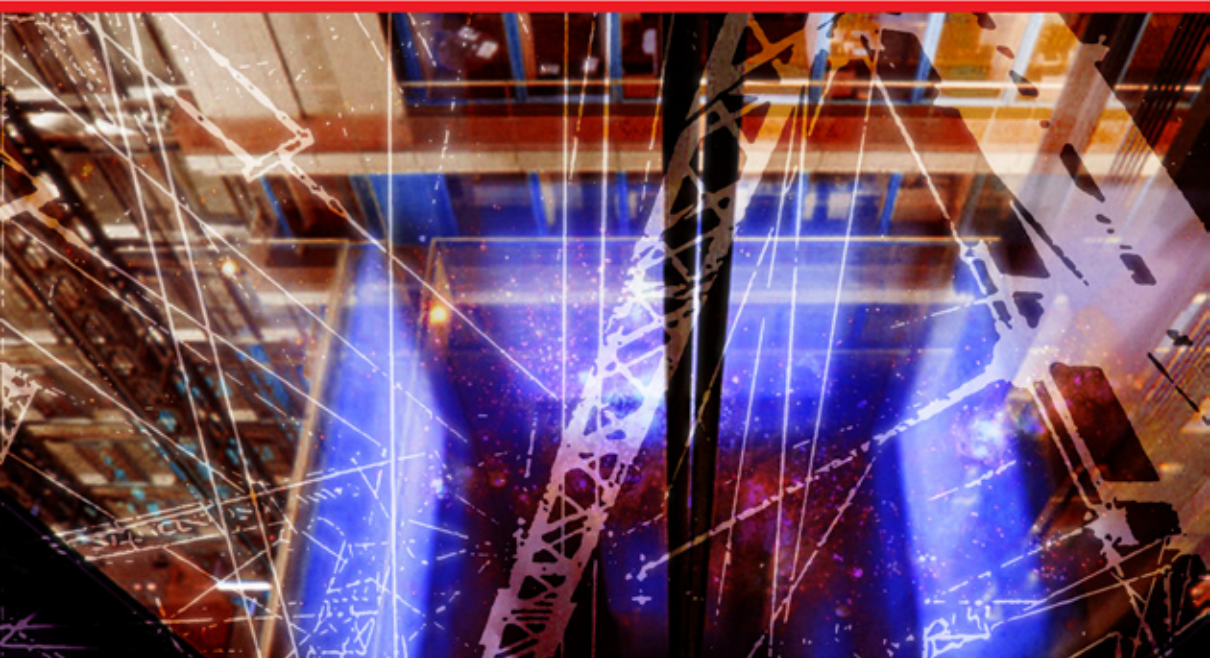

Rámcová stratégia Žilinského regiónu pre oblasť inovačného rozvoja

Žilinská univerzita

2006

Tento materiál bol spracovaný v rámci realizácie RIS Žilinského regiónu
<http://www.zip.utc.sk>

Názov: Rámcová stratégia Žilinského regiónu pre oblasť inovačného rozvoja

Vydala: Žilinská univerzita v Žiline vo vydavateľstve Žilinskej univerzity EDIS

Autorský kolektív:

prof. Ing. Milan Dado, PhD.
prof. Ing. Mária Rostášová, PhD.
doc. Ing. Matilda Drozdová, PhD.
prof. Ing. Štefan Medvecký, PhD.
prof. Ing. Milan Gregor, PhD.
doc. Ing. Tatiana Kováčiková, PhD.
doc. Ing. Ján Dúha, PhD.
Ing. Michal Janovčík
Mgr. Juraj Kavecký
Ing. Miroslava Mikušová
Mgr. Jakub Soviar
Ing. Ján Strelecký
Ing. Pavol Král
Ing. Ján Grega
Ing. Ladislav Kováč
Ing. Vanda Solenská, MAES
Philipp Nussböck
Irma Friedl
Jonas Örtquist
Daniel Hallencreutz
Ewa Andersson

Projekt je realizovaný v rámci 6. rámcového programu EÚ
na podporu výskumu a vývoja
www.innovating-regions.org

OBSAH

PREČO PODPORA INOVÁCIÍ V REGIÓNE	2
ČO MÔŽE ZMENIŤ REGIONÁLNA INOVAČNÁ STRATÉGIA	3
REGIONÁLNA INOVAČNÁ STRATÉGIA ŽILINSKÉHO REGIÓNU	5
INOVAČNÉ CHARAKTERISTIKY ŽILINSKÉHO REGIÓNU	7
ANALÝZY REALIZOVANÉ PRE NÁVRH STRATÉGIE	9
Najdôležitejšie výsledky analýzy inovačných potrieb podnikateľských subjektov v Žilinskom regióne	9
Najdôležitejšie výsledky analýzy inovačnej ponuky inštitúcií v Žilinskom regióne	10
Najdôležitejšie výsledky analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození	11
PREPOJENIE STRATÉGIE NA INÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY	13
Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, Lisabonská stratégia pre Slovensko	13
Národný strategický a referenčný rámec SR 2007-2013	13
SCENÁRE BUDÚCEHO VÝVOJA V OBLASTI INOVÁCIÍ V ŽILINSKOM REGIÓNE	14
Zotrvačný scenár budúceho vývoja inovácií v Žilinskom regióne	14
Žiaduci scenár budúceho vývoja inovácií v Žilinskom regióne	15
OPATRENIA RÁMCOVEJ STRATÉGIE ŽILINSKÉHO REGIÓNU PRE OBLASŤ INOVAČNÉHO ROZVOJA	16
1. INOVAČNÁ POLITIKA A KULTÚRA	16
2. SPOLUPRÁCA PRI INOVÁCIÁCH	17
3. INFRAŠTRUKTURÁLNA PODPORA INOVÁCIÍ	20
4. FINANČNÁ PODPORA INOVÁCIÍ	20
5. VEDOMOSTNÁ ZÁKLADŇA INOVÁCIÍ	21
PROJEKTY NA PODPORU INOVAČNEJ INFRAŠTRUKTÚRY V ŽILINSKOM REGIÓNE PROSTREDNÍCTVOM ŠTRUKTURÁLNYCH FONDŮ EÚ V ROKOCH 2007 - 2013	23
PILOTNÉ AKTIVITY REGIONÁLNEJ INOVAČNEJ STRATÉGIE ŽILINSKÉHO REGIÓNU	25
ZÁVER	27
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	28

Rámcová stratégia Žilinského regiónu pre oblasť inovačného rozvoja sa vytvára v rámci implementácie projektu Regionálnej inovačnej stratégie, ktorý vznikol pred dvomi rokmi s cieľom podporovať a uskutočňovať súvislú dlhodobú stratégiu pre podporu inovácií a uplatňovanie výskumu a vývoja do podnikateľského prostredia v Žilinskom regióne, s oficiálnym názvom „**Žilinská inovačná politika**“, www.zip.utc.sk.

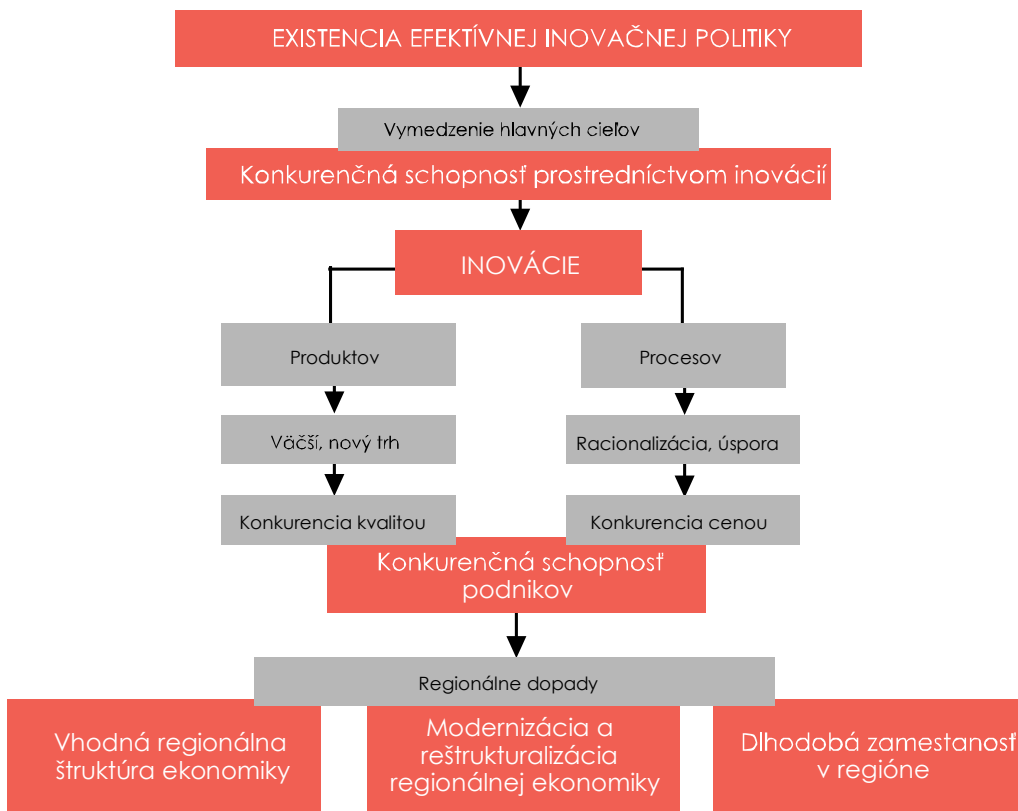
Hlavným zámerom projektu je predovšetkým posilňovanie konkurencieschopnosti, prosperity a zabezpečenie udržateľného rozvoja Žilinského regiónu v prudko sa meniacich podmienkach vo svete. Navrhované smery rozvoja určujú **dlhodobú stratégiu** podpory inovácií, výskumu a vývoja a najmä podnikateľského prostredia.

Predkladaná stratégia by sa mala premietnuť do rozvojovej politiky Žilinského samosprávneho kraja pre oblasť podpory podnikania a inovácií v období rokov 2007 – 2013. Jej cieľom je pomôcť pri efektívnom čerpaní štrukturálnych fondov Európskej únie, za účelom dosiahnutia trvalého hospodárskeho rastu regiónu.

PREČO PODPORA INOVÁCIÍ V REGIÓNE

Inovácie patria medzi hlavné hnacie mechanizmy hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Prostredníctvom inovačných procesov dochádza k pozitívnym kvalitatívnym zmenám v spoločnosti. Nositeľom týchto zmien býva verejný sektor, pričom stredobodom pozornosti týchto aktivít by mali byť malé a stredné podniky. Dôvodom je, že zavádzané inovačné procesy vyúsťujú vo vyššiu konkurenčnú schopnosť podnikov, následkom čoho sa získavajú nové trhy, zvyšuje sa zamestnanosť a prosperita podnikov, čo má za následok zvýšenie regionálneho a celoštátneho hospodárskeho rozvoja a prosperity. Uvedené väzby sú prehľadne znázornené v nasledujúcej schéme:

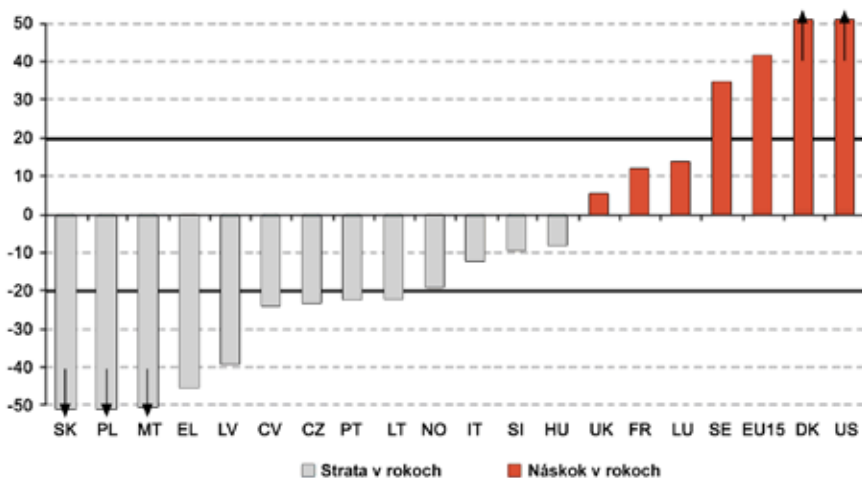

Inovácie sú zároveň prostriedkom riešenia závažných sociálnych faktorov. Evidentné sú príklady nových liekov, diagnostických prístrojov, čistých potravín a pod., ktoré predlžujú priemernú dĺžku života. V dôsledku inovácií v energetike sa šetria prírodné zdroje, je bezpečnejšia doprava a ľudia majú viac príležitostí na využívanie voľného času. Inovácie menia štýl pracovného života, zdôrazňujú význam vzdelávania, tvorivosti, komunikácie a spolupráce.

ČO MÔŽE ZMENIŤ REGIONÁLNA INOVAČNÁ STRATÉGIA

Inovácie hrajú zásadnú úlohu v prebiehajúcej ekonomickej, politickej a sociálnej transformácii rozvíjajúcich sa regiónov ako aj regiónov s rozvinutou infraštruktúrou. V rámci Európskej únie sa pravidelne uskutočňuje analýza, ktorej názov je European Innovation Scoreboard, ktorá hodnotí stav rozvoja inovácií členských krajín. Podľa tejto analýzy Slovensko nedosiahne priemer EU skôr ako za 50 rokov, čo dokumentuje nasledujúci graf.

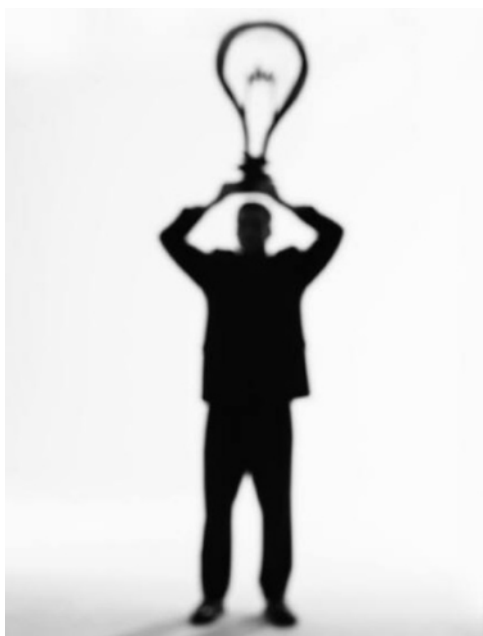

Roky potrebné pre dosiahnutie priemernej výkonnosti krajín EÚ25
Zdroj: European Innovation Scoreboard 2005

V súčasnosti najvyspelejšie regióny v Európskej únii (napr. regióny v Dánsku či Švédsku) nedosiahli tento stav náhodne. Mnohé z týchto regiónov sa za pomoci finančnej podpory z fondov Európskej únie vydali na cestu rozvoja inovácií podporenú systémovými krokmi pre inovačný rozvoj.

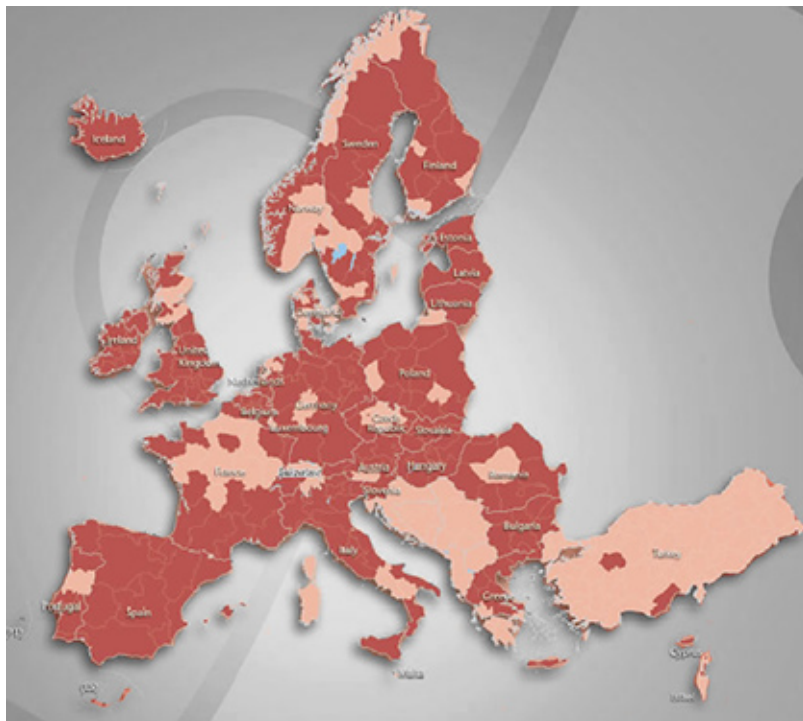
... a začali s tým, že úspešne navrhli a zrealizovali regionálnu inovačnú stratégiu...

Regionálne inovačné stratégie (RIS) pomáhajú regiónom optimalizovať svoje inovačné kapacity a rozšíriť regionálny inovačný systém. V mnohých regiónoch boli RIS štartovacím bodom pre úspešné iniciatívy posilňujúce inovácie.

Tieto regióny tvoria sieť s názvom Inovačné regióny Európy (IRE), vid'. nasledujúci obrázok:

Inovačné regióny Európy (zvýraznené červenou farbou)
Zdroj: www.innovating-regions.org

...RIS je štartovacia iniciatíva pre systematický prístup k tvorbe inovácií v regióne...

Cieľom projektu regionálnej inovačnej stratégie je rozvinúť inovačnú stratégiu, ktorá berúc do úvahy špecifické podmienky regiónu, prispieva k zvýšeniu regionálnych inovačných schopností a konkurencieschopnosti. Aby sme toto dosiahli, stratégia potrebuje mať politickú a inštitucionálnu podporu pre jej implementáciu a musí byť doplnená akčným plánom s konkrétnymi opatreniami.

...RIS je postupný, dlhotrvajúci proces, ktorý vychádza zo skutočných potrieb firiem a regiónu...

Projekt RIS tvoria tri stupne:

- stupeň 0 – definícia cieľa,
- stupeň 1 – regionálne analýzy,
- stupeň 2 – tvorba stratégie, návrh, realizácia a vyhodnotenie pilotných projektov.

RIS sa realizujú na základe modelu „triple-helix“ – trojitej špirály ako modelu inovácií, ktorý predstavuje viacnásobné recipročné vzťahy na rozličných miestach v procese kapitalizácie znalostí.

...„Triple-helix“ vyjadruje nový vzťah univerzít, priemyslu a regionálnej vlády, vhodný na podporu regionálneho inovačného rozvoja. Je to relatívne voľný vzťah, ale už vzájomne závislý, so vzájomným prekrytím úloh...

REGIONÁLNA INOVAČNÁ STRATÉGIA ŽILINSKÉHO REGIÓNU

Dôvody pre realizáciu Regionálnej inovačnej stratégie Žilinského regiónu môžeme zhrnúť nasledovne:

- potreba zvyšovania konkurencieschopnosti a potreba uspieť v medzinárodnej konkurencii,
- zabezpečiť medzinárodné postavenie regiónu,
- RIS je štartovacia iniciatíva pre systematický prístup k tvorbe inovácií v regióne,
- zlepšenie klímy vzájomnej spolupráce medzi kľúčovými aktérmi v regióne.

Projekt zahŕňa štyroch partnerov: Žilinskú univerzitu, ktorá reprezentuje Žilinský samosprávny kraj, región Dolné Rakúsko – európsky excelentný región, región Södermanland, Švédsko a BIC Bratislava – reprezentuje Centrum na prenos inovácií (IRC). Je riadený riadiacim výborom, vytvoreným zo zástupcov kľúčových regionálnych hráčov na poli inovácií.

Strategickým zámerom projektu je vytvoriť:

- regionálne inovačné partnerstvo medzi vedou, administratívou, priemyslom a spoločnosťou ako celkom,
- nové prostredie na podporu inovačného myslenia, ktoré bude viesť k prosperite a sociálnej udržateľnosti v Žilinskom regióne v spojitosti s vývojom európskeho podnikateľského a sociálneho rozvoja,
- región, ktorý prináša novú pridanú hodnotu v spoločenstve európskych inovačných regiónov.

Hlavným cieľom Regionálnej inovačnej stratégie Žilinského regiónu je vytvoriť prostredie podporujúce regionálny inovačný potenciál, podporiť spoluprácu medzi existujúcimi inštitúciami a organizáciami a vytvoriť strategický rozvojový rámec, ktorý bude aktivovať existujúce podniky k zavádzaniu ďalších inovácií a k vytváraniu pozitívnej kultúry pre nových podnikateľov.

Očakávané výsledky projektu z dlhodobého pohľadu sú:

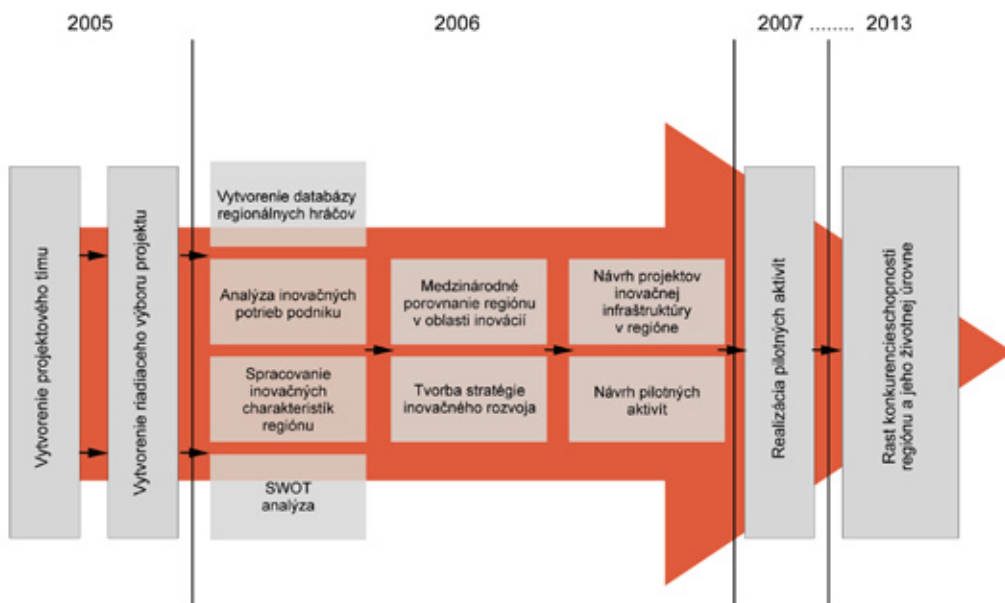
- 1) Transfer najnovších technológií do priemyslu so zameraním na podporu mladých inovatívnych podnikov, rast malých a stredných podnikov s vysokou pridanou hodnotou výrobkov a služieb ako aj vývoj nových oblastí podnikania zameraných na hi-tech:
 - väčší počet „rastových“ podnikov pôsobiacich vo všetkých sektoroch,
 - viac podnikov svetovej triedy so silným prepojením na regionálne dodávateľské reťazce,
 - viac podnikov, ktoré využívajú možnosti informačných technológií, internetu atď.
 - viac podnikov zameraných na podporu mladých inovatívnych a kreatívnych ľudí.
- 2) Vytváranie pracovných príležitostí, hlavne v oblasti sofistikovanej a vysoko kvalifikovanej práce:
 - ľahší prístup podnikateľov k regionálnej báze poznatkov,
 - podpora pre regionálne centrá excelentnosti a znalostí,
 - vhodné tréningové podmienky na všetkých úrovniach.

3) Podpora podnikateľských iniciatív, rozvoj malého podnikania a zlepšenie prístupu podnikateľov k finančným nástrojom EÚ:

- zlepšenie prístupu k financiam,
- podporné finančné programy úzko spojené s potrebami podnikateľov,
- tréningové schémy, ktoré vychovávajú ľudí so schopnosťami nevyhnutnými v podnikaní.

Schéma realizácie regionálnej inovačnej stratégie:

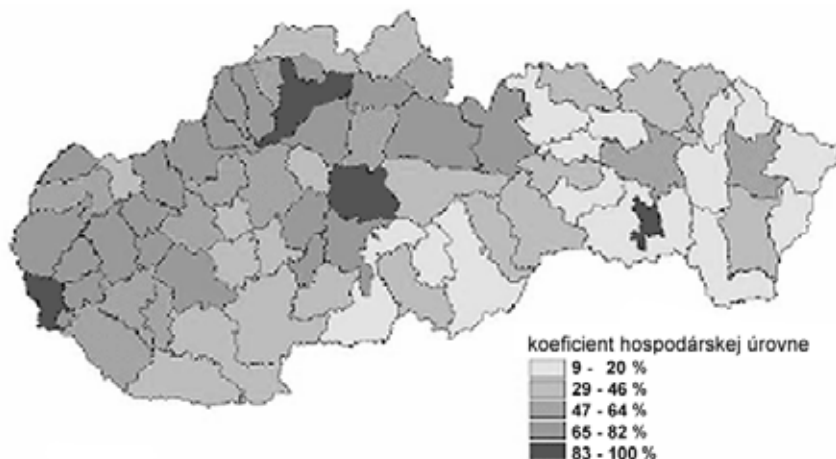

INOVAČNÉ CHARAKTERISTIKY ŽILINSKÉHO REGIÓNU

Žilinský región zaberá územie severozápadného Slovenska na hranici troch štátov. Územie regiónu jedným z najdôležitejších centier nadradenej dopravnej sústavy Slovenskej republiky. Koncentrujú sa tu dopravné väzby celoštátneho a európskeho významu.

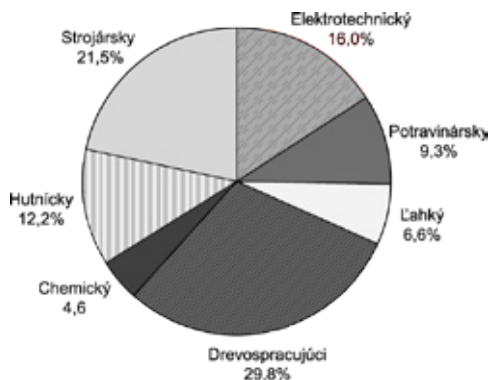

Ekonomická úroveň Žilinského regiónu dosahuje v rámci Slovenskej republiky nadpriemernú úroveň, čo dokumentuje nasledujúci obrázok.

Okresy Slovenska podľa hospodárskej úrovne
Zdroj: Regionálny rozvoj Slovenska - Východiská a súčasný stav (2004)

Ekonomika regiónu je zastúpená všetkými odvetvami, pričom rozhodujúci je priemysel a stavebníctvo. Priemyselný charakter kraja ovplyvňuje blízkosť priemyselných zón susednej Českej a Poľskej republiky a taktiež nedostatok úrodnej pôdy. Ťažiskovými odvetvami priemyslu sú strojársky priemysel, elektrotechnický priemysel, spracovanie kovov, chemická výroba, textilná výroba, energetika, celulózo-papierenská výroba a informačno-komunikačné technológie.

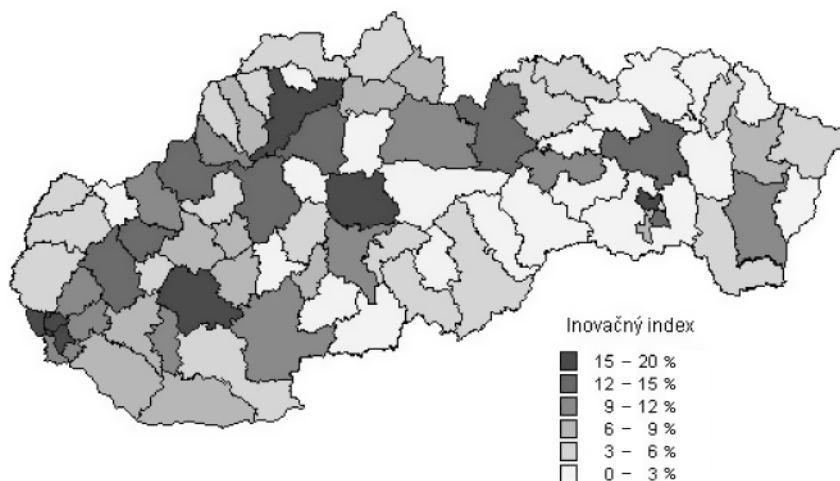
Rozdelenie priemyslu v Žilinskom regióne

Zdroj: Návrh podpory rozvoja priemyslu, výskumu a inovácií do roku 2013 s prognózou dopadov do roku 2020 – regionálne aspekty NUTS2, NUTS3

Náročnejšie technológie sú v Žilinskom regióne pomerne dosť zastúpené, čo sa prejavuje aj v pomere počtu podnikov v high-tech k hodnote nimi vytvorených tržieb. Tento údaj dobre korešponduje aj so vzdelanostnou úrovňou kraja, vyznačujúcou sa vysokým počtom vysokoškolsky vzdelaných ľudí v rámci hodnotených regiónov SR.

V regióne je rozsiahla sústava škôl všetkých typov vrátane 4 vysokých škôl. Žilinská univerzita má 7 fakúlt, v Martine sídli Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského s fakultnou nemocnicou, v Liptovskom Mikuláši Vojenská akadémia a v Ružomberku Katolícka univerzita so 4 fakultami.

Inovačná kapacita Žilinského regiónu dosahuje v rámci Slovenskej republiky nadpriemernú úroveň, napriek tomu sú tu pomerne veľké disparity medzi jednotlivými okresmi.

Inovačné kapacity okresov SR (2002)

Zdroj: Poznatkovo založený regionálny rozvoj (dizertačná práca - Ekonomická univerzita v Bratislave)

Celkovo môžeme konštatovať, že inovačná úroveň podnikov v Žilinskom regióne nie je v porovnaní s vyspelými regiónmi Európskej únie dostačujúca, avšak existujú tu predpoklady pre trvalo udržateľný rast, čomu by mala napomôcť aj realizácia Regionálnej inovačnej stratégie Žilinského regiónu.

ANALÝZY REALIZOVANÉ PRE NÁVRH STRATÉGIE

Pred vytvorením samotného návrhu stratégie sa v období rokov 2005-2006 uskutočnili rôzne východiskové analýzy, medzi ktoré patrili okrem iného:

- analýza inovačných potrieb podnikateľských subjektov v Žilinskom regióne,
- analýza inovačnej ponuky inštitúcií v Žilinskom regióne,
- analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození,
- metóda „Regional Technology Foresight“ na predpovedanie scenárov budúceho inovačného vývoja,
- metóda Benchmarkingu na nájdenie najlepších skúseností v oblasti zavádzania inovácií vo vybraných európskych regiónoch.

Najdôležitejšie výsledky analýzy inovačných potrieb podnikateľských subjektov v Žilinskom regióne

Analýza bola vykonaná na základe výsledkov dopytovania, ktorého cieľom bolo kvantifikovať a vyhodnotiť stupeň a intenzitu inovačných aktivít podnikov a inštitúcií Žilinského regiónu.

Názory na vhodný obsah regionálnej inovačnej stratégie v jej jednotlivých aspektoch je možné zhrnúť nasledovne:

VYPRACOVANIE STRATÉGIE A POLITÍK INOVÁCIE REGIÓNU

- Stanovenie priorít v stratégii rozvoja regiónu
- Spoločná koncepcia rozvoja a podpory regiónu
- Špecifikácia odvetví, ktoré budú podporované
- Stanovenie cieľov a priorít podpory

INFORMÁCIE O REGIONÁLNYCH INOVÁCIÁCH

- Vybudovanie jednoduchého informačného systému o vývojových trendoch v jednotlivých sektoroch
- Vytvorenie jednotného spôsobu prezentovania informácií
- Väčší dôraz na aktivity VÚC v oblasti podpory podnikateľských aktivít

FINANČNÁ PODPORA INOVÁCIÍ

- Špecifikácia finančných zdrojov pre podporu RIS, napr. podpora inovačných riešení mikroúvermi (bez byrokracie a neúmerne vysokých poplatkov)

PORADENSTVO, POMOC A PODPORA INOVÁCIÍ

- Smerovanie verejnej podpory pre nadobudnutie práva duševného vlastníctva v podnikoch a inštitúciách
- Výrazná propagácia inovačných programov podnikov a inštitúcií
- Tvorba a podpora technologických a kompetenčných centier
- Vytvorenie systému vzdelávania odborníkov pre inovácie
- Podpora výmeny skúseností so zahraničnými podnikmi a inštitúciami
- Podpora nákupu nových technológií
- Podpora pre prenikanie na zahraničné trhy
- Stretnutia pre výmenu skúseností

Podľa veľkosti podnikov je možné ich najdôležitejšie požiadavky v oblasti inovácií, ktoré vyplynuli z realizovaného prieskumu zhrnúť nasledovne:

	Mikropodniky	Malé podniky	Stredné podniky	Veľké podniky
VPLYV INOVÁCIÍ	Zvýšenie kvality výrobkov a služieb	Zvýšenie pružnosti výroby alebo poskytovania služieb	Zvýšenie kvality výrobkov a služieb	Zníženie doby reakcie na potreby zákazníkov alebo dodávateľov, zníženie negatívneho dopadu na životné prostredie alebo zvýšenie ochrany zdravia a bezpečnosti
NAJDÔLEŽITEJŠIE FAKTORY OBMEDZUJÚCE INOVAČNÉ AKTIVITY	Nedostatok prostriedkov v rámci podniku alebo skupiny podnikov	Nedostatok prostriedkov v rámci podniku alebo skupiny podnikov	Nedostatok finančných zdrojov mimo podniku	Vysoké náklady na inováciu
ZÁUJEM O SPOLUPRÁCU V OBLASTI INOVÁCIÍ	Podniky za účelom vytvárania sietí, poradenské firmy, obchodné komory	Univerzity, poradenské firmy, podniky za účelom vytvárania sietí	Univerzity, poradenské firmy, obchodné komory, výskumné inštitúcie	Univerzity, výskumné inštitúcie, technologické parky a inkubátory
POŽIADAVKY NA POMOC PRI PREDPOKLADANÝCH INOVAČNÝCH AKTIVITÁCH	Marketing, financovanie inovačných aktivít, práva duševného vlastníctva	Podpora exportu, vzdelávanie, financovanie inovačných aktivít	Financovanie inovačných aktivít, podpora exportu, vzdelávanie	Marketing, podpora exportu, vzdelávanie, logistika

Celkové závery uskutočneného prieskumu inovačných potrieb je možné formulovať nasledovne:

- 1) Odvetvia s najväčším inovačným potenciálom:
 - strojársky priemysel,
 - elektrotechnický priemysel (vrátane informačných a komunikačných technológií),
 - drevospracujúci priemysel,
 - cestovný ruch.
- 2) Podniky majú proinovačné myslenie a v zásade chápu pozitívny vplyv inovácií na ich podnik
- 3) Inovačné aktivity podnikov a inštitúcií Žilinského regiónu síce dosahujú národnú úroveň, ale vo všeobecnosti nie je ich intenzita dostatočná
- 4) Podniky nemajú spracovanú inovačnú stratégiu, ktorá by odrážala ciele v oblasti inovácií a cesty pre ich dosiahnutie
- 5) Súčasný stav vo využívaní zdrojov informácií ako podnetov pre inovačné aktivity je nedostatočný a len nízky počet podnikov plánuje v budúcnosti tieto zdroje využívať
- 6) Podniky o verejnej finančnej podpore v oblasti inovácií buď nevedia alebo ju využívajú len veľmi málo
- 7) Ak podniky vyvíjajú v oblasti inovácií činnosť, sú v týchto aktivitách osamotené a ak vidia dôvody na spoluprácu, tak ide predovšetkým o spoluprácu s dodávateľmi alebo klientami. Význam spolupráce s akademickou pôdou a vedecko – výskumnými inštitúciami je pre nich pomerne nízky

Najdôležitejšie výsledky analýzy inovačnej ponuky inštitúcií v Žilinskom regióne

Analýza inovačnej ponuky v regióne mala za cieľ zmapovať potenciál ponuky služieb pre malé a stredné podniky v oblasti inovácií a nájsť „medzery“ v ponuke takýchto služieb. Na základe jej výsledkov bola zostavená schéma regionálnych inštitúcií, ktoré poskytujú podporné služby pre inovácie.

Inštitucionálna schéma podpory inovácií v Žilinskom regióne

Aby bola podobná schéma funkčná a efektívna aj v našom regióne a aby hlavne podniky mohli úspešne inovovať svoje produkty a služby, sformulovali sme nasledujúce odporúčania:

VŠEOBECNÉ ODPORÚČANIA NA ZLEPŠENIE STAVU

- Verejná finančná podpora na prepojenie projektov VaV medzi univerzitami, inštitúciami výskumu a vývoja a priemyslom
- Chod spoločných výskumných laboratórií / centier medzi univerzitami, inštitúciami výskumu a vývoja a priemyslom
- Vytvorenie finančných stimulov, uľahčujúcich spoluprácu medzi firmami a podpornými inštitúciami (univerzity, inštitúcie výskumu a vývoja, poradenské firmy, inkubátory, finančné inštitúcie, inovačné centrá)
- Vytvorenie verejnej informačnej databázy o poskytovaných službách podporných inštitúcií (univerzity, inštitúcie výskumu a vývoja, poradenské firmy, inkubátory, finančné inštitúcie, inovačné centrá)

KONKRÉTNE ODPORÚČANIA NA ZLEPŠENIE STAVU

- Podpora predzárodkovej a zárodkovej fázy podnikania – osвета, vzdelávanie, financovanie
- Poskytovanie podnikateľských grantov, mikropôžičiek – v spolupráci s inkubátormi, školami a pod.
- Patentová podpora – patentoví asistenti
- Poskytovanie vzdelávania pre MSP
- Vzdelávanie existujúcich zamestnancov
- Príprava potenciálnych zamestnancov
- Podpora pri inováciách – inovační asistenti
- Podpora databáz a búr ponuky a dopytu výskumno-vývojových služieb, podporných služieb
- Výmena informácií – burzy, semináre, workshopy

VEREJNÝ SEKTOR BY SA MAL ZAMERAŤ NA NASLEDUJÚCE OBLASTI

- Podpora malých a stredných podnikov, nie veľkých investorov
- Podpora vzdelávania v MSP
- Transfer znalostí a technológií
- Motivačné programy pre absolventov univerzít, výskumníkov
- Osveta – inovácie, rizikový kapitál a pod.

Najdôležitejšie výsledky analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození

Účelom SWOT analýzy bolo posúdiť silné a slabé stránky, t.j. vnútorné predpoklady podnikov Žilinského regiónu pre uskutočňovanie inovačných aktivít a súčasne podrobiť rozboru aj príležitosti a hrozby prichádzajúce z vonkajšieho prostredia, ktoré sú oslovenými podnikmi a inštitúciami vnímané ako významné.

Na základe realizovaných analýz, ako aj hľadaním sekundárnych údajov, ktoré boli obsahom ďalších projektov riešených na národnej, regionálnej a univerzitnej úrovni, je možné definovať základné problémové oblasti:

- vytváranie a vzájomné prepojovanie inovačných stratégií na národnej, regionálnej a podnikovej úrovni – strategická úroveň,
- definovanie mechanizmu vytvárania inovačných procesov v podniku alebo v inštitúcii, vrátane podchytenia záujmu o inovačné aktivity vo vnútri podnikov – taktická úroveň,
- budovanie systémov podpory inovačných aktivít zo strany regionálnych orgánov a inštitúcií – operatívna úroveň.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• Existencia záujmu o inovačný rozvoj (71% manažérov zastáva názor, že inovačný rozvoj môže napomôcť k splneniu strategických cieľov firmy). • Deklarovanie procesu tvorivého rozvoja. • Podpora zamestnancov k predkladaniu nových myšlienok. • Vytváranie inovácií na základe vnútorného výskumu a vývoja. • Angažovanosť smerom k organizačným a marketingovým inovačným aktivitám. • Nové alebo výrazne zdokonalené produkty a procesy, ktoré boli uvedené na trh sú vo veľkej miere novinkou na trhu, t.j. uvedené na trh skôr ako u konkurentov (výrobky 31%, služby 37%).	• Absencia inovačných stratégií (len 25% podnikov a inštitúcií má spracovanú inovačnú stratégiu, 25% jej spracovanie plánuje). • Nedostatok kvalifikovaných zamestnancov pre oblasť inovácií (inovácie sú prevažne náplňou práce riadiacich pracovníkov). • Neefektívny odmeňovací systém pre inovačné myšlienky. • Nevyčísľovanie podielov tržieb z inovovaných produktov. • Nízka úroveň výdavkov na inovácie. • Sústredenosť na inovovanie pomocných procesov. • Nízky počet nových alebo výrazne zdokonalených produktov na trhu v rokoch 2004 – 2005. • Nízka úroveň čerpania finančnej podpory z fondov EÚ. • Nízky stupeň spolupráce s inými podnikmi a inštitúciami pri inovačných aktivitách, podmienený aj obtiažnosťou nadväzovania spolupráce. • Nedostatok podaní v oblasti práv duševného vlastníctva.
CESTY K ICH ZVÝRAZENIU:	CESTY K ICH ODSTRÁNENIU:
• Zvyšovanie vzdelanosti podnikov smerom k proinovačným tendenciám. • Zvyšovanie informovanosti o moderných prístupoch k inovačným aktivitám podnikov a inštitúcií. • Štúdium svetových trendov a noviniek na trhu v jednotlivých odvetviach činnosti podnikov a inštitúcií. • Zvýšenie ponuky inovatívnych riešení od podnikov a inštitúcií výskumu a vývoja.	• Aktívne využívanie trhu práce pri výbere zamestnancov. • Vybudovanie systému vzdelávania pre oblasť inovácií. • Tvorba inovačných stratégií a odmeňovacieho systému v podnikoch a inštitúciách. • Tréningové programy pre nácvik tímovej práce a foriem efektívnej spolupráce medzi podnikateľskými jednotkami a inštitúciami. • Posilnenie čerpania existujúcich finančných stimulov a podpory z dostupných zdrojov pre zvyšovanie inovačných aktivít.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
• Existencia trhového priestoru pre uvádzanie nových a výrazne zdokonalených produktov na trh. • Možnosti vytvárania partnerstiev medzi podnikmi a inštitúciami VaV (výskum a vývoj) v SR a v zahraničí. • Silné impulzy pre inovačné aktivity od dodávateľov zariadení, materiálov a komponentov. • Vyššia úroveň tlaku zákazníkov na inovačné projekty. • Pozitívne naladenie spoločnosti k inovačným aktivitám. • Zvyšovanie možnosti získania informácií o trhoch, konkurentoch a systéme podpory pre inovačné aktivity firiem prostredníctvom informačných a komunikačných technológií (IKT). • Široká ponuka vzdelávacích aktivít v oblasti inovácií. • Existencia podpory inovačných aktivít na národnej a európskej úrovni.	• Neefektívna národná inovačná politika štátu. • Neexistencia národnej inovačnej stratégie. • Nedostatočná ponuka verejnej finančnej podpory od miestnych alebo regionálnych orgánov štátnej správy, od vlády a z EÚ. • Vo všeobecnosti nízky stupeň informovanosti okolia podávajúceho podnety pre nové inovačné projekty. • Nízka angažovanosť univerzít a inštitúcií VaV pre transfer poznatkov do podnikateľského prostredia. • Nedostatočná kvantifikácia dosiahnutých efektov inovácie vyvoláva dojem neefektívnosti investícií do inovácií. • Nedostatočná legislatíva v oblasti práv duševného vlastníctva (žiadosti o patenty, zaregistrované priemyselné vzory, zaregistrovanie ochrany známky, uplatnenie autorských práv). • Inovačné aktivity konkurenčných podnikov v iných regiónoch, strata trhovej pozície na národnej, európskej a celosvetovej úrovni.
CESTY K ICH VYUŽITIU:	CESTY K ICH ELIMINÁCIU:
• Budovanie dodávateľsko - odberateľských vzťahov na základe spoločných inovačných aktivít. • Šírenie poznatkov o pozitívnom vplyve inovačných aktivít na zvýšenie konkurencieschopnosti firiem. • Využívanie najmodernejších IKT pre zvyšovanie možnosti získania informácií o trhoch, konkurentoch a možnostiach získavania podpory pre inovačné aktivity firiem.	• Iniciovanie zmien v oblasti národných dokumentov pre podporu inovačných aktivít podnikov na národnej a regionálnej úrovni. • Podpora zvýšeniu stupňa informovanosti o ponuke riešení výskumu a vývoja. • Celoregionálne marketingové aktivity v zmysle zviditeľňovania výsledkov inovačných aktivít podnikov a inštitúcií. • Zvýšenie úlohy univerzít v procese transferu poznatkov ako aj zvýšenie dôležitosti hodnotenia tohto aspektu v akreditačnom procese.

PREPOJENIE STRATÉGIE NA INÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, Lisabonská stratégia pre Slovensko

Navrhovaná stratégia je v súlade s dokumentom „Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, Lisabonská stratégia pre Slovensko“, ktorý prijala vláda SR vo februári 2005.

Lisabonská stratégia pre Slovensko určuje prioritné rozvojové oblasti:

INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ	• Informačná gramotnosť • Efektívna elektronizácia verejnej správy • Široká dostupnosť internetu
VEDA, VÝSKUM A INOVÁCIE	• Výchova a podpora kvalitných vedcov • Výskum medzinárodnej kvality a s adekvátnym prepojením na podnikateľskú sféru • Účinná verejná podpora podnikateľských aktivít zameraných na vývoj a inovácie
PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE	• Vysoká vymožitelnosť práva • Verejné inštitúcie ako partner a nie bremeno • Efektívny prístup ku kapitálovému trhu pre všetky podniky • Kvalitná fyzická infraštruktúra a služby v sieťových odvetviach
VZDELÁVANIE A ZAMESTNANOSŤ	• Moderná vzdelávacia politika • Dosiahnutie vysokej miery zamestnanosti

Národný strategický a referenčný rámec SR 2007-2013

Rámcová stratégia Žilinského regiónu pre oblasť inovačného rozvoja sa opiera o súčasné spracované dokumenty, ktoré upravujú rozvoj Slovenskej republiky a Žilinského regiónu v oblasti zvyšovania konkurencieschopnosti a inovácií. V súčasnej dobe je takým dokumentom Národný strategický referenčný rámec a v podmienkach zvyšovania konkurencieschopnosti priemyslu a služieb je to Operačný program konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR).

Rámcová stratégia Žilinského regiónu pre oblasť inovačného rozvoja nadväzuje na OP KaHR či už z dôvodu navrhovaných opatrení, ako i zabezpečenia financovania navrhovaných projektov a pilotných aktivít v Žilinskom regióne.

Navrhovaná Rámcová stratégia Žilinského regiónu pre oblasť inovačného rozvoja smeruje predovšetkým k vytváraniu predpokladov pre efektívnu realizáciu a naplnenie opatrenia 1.2 Podpora spoločných služieb pre podnikateľov, v rámci prioritnej osi 1. Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií.

OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY REALIZÁCIE OP KAHR, OPATRENIE 1.2 PODPORA SPOLOČNÝCH SLUŽIEB PRE PODNIKATEĽOV

- Zvýšenie dostupnosti nástrojov inovačnej politiky vhodne vybavených príslušnou infraštruktúrou
- Zvýšenie priemyselných aktivít v regióne patriacich do oblastí vyšších technológií, podporujúcich rozvoj znalostnej spoločnosti
- Vytvorenie prostredia pre realizáciu inovatívnych podnikateľských zámerov prostredníctvom novovzniknutých MSP
- Vytvorenie prostredia pre transfer znalostí do komerčnej sféry prostredníctvom podnikateľských subjektov, zlepšenie podmienok a nárast výskumno-vývojových kapacít pre prístup podnikateľov k inovačným aktivitám, k novým moderným technológiám, eko-technológiám a komplexným službám a to vybudovaním podnikateľských inovačných centier, založených na posilnení spolupráce medzi univerzitami, výskumnými a vývojovými inštitúciami a podnikateľskou sférou
- Realizácia nových technológií a výrobkov, založených na výsledkoch vedy a výskumu prostredníctvom podnikateľských subjektov
- Transfer poznatkov vedy a výskumu prostredníctvom podnikateľských subjektov do komerčnej sféry
- Rozvoj klastrov, zameraných na inovačno-podnikateľské aktivity v regióne

SCENÁRE BUDÚCEHO VÝVOJA V OBLASTI INOVÁCIÍ V ŽILINSKOM REGIÓNE

Výstupom realizovaných analýz a metódy „Regional Technology Foresight“ je návrh dvoch scenárov (zotrvačného a žiaduceho) budúceho vývoja v oblasti inovácií v Žilinskom regióne. Tieto scenáre popisujú skutočnosti, vysvetľujúce prečo a ako pristupovať ku zmenám v oblasti inovácií. Sú vytvárané s cieľom pochopiť podstatu zmien, potrebných pre voľbu správnej orientácie ďalšieho inovačného rozvoja. Navrhnuté scenáre poskytujú základné informácie pre stanovenie strategických inovačných cieľov, pre určenie priorít systémových opatrení a pre plánovanie krokov na dosiahnutie týchto cieľov.

Zotrvačný scenár budúceho vývoja inovácií v Žilinskom regióne

Obsah zotrvačného scenára vo svojej podstate kopíruje súčasný stav regiónu. Skutočnosti v ňom uvedené sú potvrdené výsledkami expertného dopytovania. Pre región by ale neznamenal posun smerom k dosiahnutiu vyššej konkurenčnej schopnosti prostredníctvom vytvorenej stratégie a politiky v oblasti inovačných aktivít.

KLÚČOVÉ FAKTORY INOVÁCIÍ	VÝVOJ PRE ZOTRVAČNÝ SCENÁR
Inovačná politika a kultúra	• Inovácie sú zamieňané s akýmkoľvek zmenami, ktoré prinášajú podniku určitý zisk. • Inovácie nie sú vnímané ako zásadné transformačné zmeny, ktoré sú v inovačnej etape vývoja potrebné. • Strategické zámery deklarujú aktivity v oblasti inovácií formálne, v skutočnosti sú osvetla a vzdelávanie zamerané na inovácie iba formálne.
Prenos výstupov VaV do praxe	• Prepojenie výskumu a vývoja s praxou nemá vytvorenú koncepciu ani na národnej ani regionálnej úrovni a spolupráca je ponechaná na doterajšej úrovni. • Výskum a vývoj je financovaný bez ohľadu na jeho využiteľnosť v praxi.
Podpora inovácií	Finančná podpora • Inováciám je venovaná náležitá finančná podpora, avšak využitie prostriedkov a ich výstupy nie sú kontrolované a mnohé finančné zdroje nie sú použité na určené účely. Infraštruktúrna podpora • Vzniká infraštruktúra na podporu inovácií, ale výsledky jej činnosti neprinášajú inovačné zmeny. • Vo vzdelávacích inštitúciách nie sú v dostatočnej miere realizované zmeny, ktoré pomáhajú inovačným aktivitám.

Žiaduci scenár budúceho vývoja inovácií v Žilinskom regióne

Je to scenár, ktorý je možné realizovať vtedy, ak budú prijaté dôležité systémové opatrenia, riešiace všetky kľúčové faktory, ovplyvňujúce oblasť inovácií v Žilinskom regióne. Pre región by znamenal zásadnú zmenu doterajšej inovačnej politiky a inovačného rozvoja. Je však nevyhnutné, aby bol pre navrhnuté systémové opatrenia spracovaný realizačný/akčný plán, ktorý bude v stanovených časových horizontoch plnený a vyhodnocovaný.

KĽÚČOVÉ FAKTORY INOVÁCIÍ	VÝVOJ PRE ŽIADUCI SCENÁR
Inovačná politika a kultúra	- Pojem inovácie je jednoznačne definovaný a je vnímaný ako nevyhnutný nástroj pre ďalší rozvoj a existenciu podnikov a inštitúcií. - Inováciami sa nezaoberajú iba vrcholoví manažéri v stratégiách podniku, ale inovácie sú súčasťou podnikovej kultúry a sú pozitívne vnímané všetkými zamestnancami podniku. - Masovokomunikačné prostriedky prispievajú k šíreniu inovačnej osvedy a k vytváraniu inovačnej kultúry regiónu.
Prenos výstupov VaV do praxe	- Koncepcia prepojenia výskumu a vývoja s podnikateľským prostredím je vytvorená podľa požiadaviek praxe, má jasne špecifikované pravidlá, ktoré sú rešpektované a dodržiavané. - Inštitúcie VaV prispievajú (obsahovo aj časovo) k tvorbe vhodného proinovačného prostredia novými poznatkami a transferom technológií, reagujúcim na potreby praxe. - Financovanie VaV je na európskej úrovni a vo väzbe na HDP dosahuje takú percentuálnu výšku, ktorá zodpovedá celoeurópskemu priemeru.
Podpora inovácií	Finančná podpora - Finančné prostriedky na rozvoj inovácií sú zvyšované a dosahujú európske hodnoty. Prerozdeľovanie finančných prostriedkov a kontrola ich použitia majú jasné pravidlá a nedochádza k ich znehodnocovaniu a k neefektívnemu využívaniu. Infraštruktúrna podpora - Inštitúcie zamerané na podporu inovácií vytvárajú vysokú pridanú hodnotu inovačným aktivitám podnikov a inštitúcií. - V spolupráci univerzít a podnikateľskej praxe vznikajú podporné mechanizmy - kompetenčné centrá. - Vzdelávací systém svojim obsahom a formou zodpovedá požiadavkám znalostnej ekonomiky.

Podkladom pre spracovanie stratégie sú vytvorené scenáre (zotrvačný a žiaduci). Podľa nich je možné navrhnuť systémové opatrenia potrebné pre zavedenie zmien, ktoré umožnia prechod od zotrvačného scenára k žiaducemu. Prehľad systémových opatrení je spracovaný v nižšie uvedenej tabuľke.

KĽÚČOVÉ FAKTORY INOVÁCIÍ	SYSTÉMOVÉ OPATRENIA STRATÉGIE
1. Inovačná politika a kultúra	Opatrenie 1.1 Inovačná kultúra a rámcové podmienky pre inovácie v regionálnom kontexte Opatrenie 1.2 Rozpracovanie strategických inovačných dokumentov do taktickej a operatívnej úrovne Opatrenie 1.3 Podpora progresívnych odvetví regiónu
2. Spolupráca pri inováciách – prenos výsledkov VaV do praxe	Opatrenie 2.1 Tvorba efektívnych modelov prepojenia inštitúcií VaV s praxou Opatrenie 2.2 Vytvorenie systémových pravidiel pre transfer technológií Opatrenie 2.3 Zapojenie podnikov do medzinárodných programov výskumu a vývoja Opatrenie 2.4 Vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia Opatrenie 2.5 Inštitucionálna ochrana duševného vlastníctva
3. Infraštruktúrna podpora inovácií	Opatrenie 3.1 Tvorba efektívnej inovačnej infraštruktúry a poradenských služieb
4. Finančná podpora inovácií	Opatrenie 4.1 Verejná finančná podpora pre inovácie, podnikanie a budovanie inovačnej infraštruktúry Opatrenie 4.2 Stimulácia využitia komerčných zdrojov pre inovácie
5. Vedomostná základňa inovácií	Opatrenie 5.1 Vzdelávací systém pre znalostnú ekonomiku Opatrenie 5.2 Celoživotné vzdelávanie pre oblasť inovácií

OPATRENIA RÁMCOVEJ STRATÉGIE ŽILINSKÉHO REGIÓNU PRE OBLASŤ INOVAČNÉHO ROZVOJA

Na základe realizovaných analýz a žiaduceho scenára predpokladaného budúceho vývoja boli navrhnuté opatrenia, aktivity a projekty, ktoré sú odporúčané pre zlepšenie súčasného stavu v oblasti inovácií v Žilinskom regióne:

1. INOVAČNÁ POLITIKA A KULTÚRA

Opatrenie 1. 1 Inovačná kultúra a rámcové podmienky pre inovácie v regionálnom kontexte

Cieľ opatrenia:

Zvyšovať inovačnú kultúru všetkých inovačných zložiek regiónu ako celku, vytvoríť rámcové podmienky pre rozvoj inovácií v regióne a zvyšovať kvalitu podnikateľského prostredia.

Popis opatrenia:

Inovačný proces sa realizuje za určitých rámcových a legislatívnych podmienok. Účast na inovačnom procese má mať vysokú prioritu a kombinácia vedec – podnikateľ sa stáva veľmi žiaducou. Musí sa budovať povedomie o dopadoch inovácií na ekonomiku a konkurencieschopnosť podnikov. Úspešné inovačné aktivity a ich pozitívny efekt by mal byť predmetom propagácie a obsahom dostupných informačných zdrojov.

Aktivity realizácie:

- Usporiadanie konferencií, seminárov a workshopov o inováciách.
- Vytváranie podnikateľských internetových stránok s informáciami o inováciách.
- Vytváranie diskusných fór a posilnenie dialógu partnerov v oblasti inovácií - hľadanie spoločného jazyka a spoločných postupov.
- Propagácia príkladov najlepšej praxe v oblasti inovácií a ich efektu.
- Rozvoj inovačnej kultúry pracovísk VaV.

Opatrenie 1. 2 Rozpracovanie strategických inovačných dokumentov do taktickej a operatívnej úrovne

Cieľ opatrenia:

Prejsť od formulovania strategických zámerov k ich realizácii.

Popis opatrenia:

Iba formálne deklarovanie úloh smerujúcich k rozvoju inovačných aktivít je nedostatočné a neprináša inovačné efekty. Preto je potrebné realizovať celý inovačný proces a prejsť zo strategickej aj do taktickej a operatívnej úrovne.

Aktivita realizácie:

- Návrh postupnosti krokov pre efektívne rozpracovanie strategických plánov do konkrétnych úloh a kontrola ich zabezpečenia.

Opatrenie 1.3 Podpora progresívnych odvetví regiónu

Cieľ opatrenia:

Venovať pozornosť odvetviam, ktoré môžu významne prispieť k rozvoju regiónu z dlhodobého hľadiska.

Popis opatrenia:

V znalostnej ekonomike sa presadzujú také inovatívne podniky, ktoré podnikajú v progresívnych odvetviach, označovaných ako hi-tech. Z uskutočnených analýz vyplynulo, že podniky tohto typu sú v Žilinskom regióne zastúpené v malej miere. Pretože rozvoj takýchto podnikov je základom budúceho inovačného rozvoja, v regiónoch EÚ je trendom stimulácia rastu týchto odvetví. Takéto podniky vytvárajú inovácie s vyššou pridanou hodnotou a sú schopné spolupracovať aj so zdrojmi rizikového kapitálu.

Aktivity realizácie:

- Spracovanie hlavných regionálnych rozvojových trendov v oblasti hi-tech, napríklad použitím metódik prognózovania.
- Podporovanie vybraných hi-tech sektorov formou grantov, daňových a iných stimulov.

2. SPOLUPRÁCA PRI INOVÁCIÁCH

Opatrenie 2.1 Tvorba efektívnych modelov prepojenia VaV inštitúcií s praxou

Cieľ opatrenia:

Vytvoriť efektívne inovačné siete pre podporu spolupráce malých a stredných podnikov v oblasti inovácií.

Popis opatrenia:

Najprogresívnejšou formou spolupráce sú klastre, ktoré predstavujú zoskupenie regionálnych firiem určitého odvetvia, ktoré sú spojené s inými inštitúciami VaV a majú spoločný záujem a cieľ. Vytváranie klastrov prináša združeným firmám rast konkurencieschopnosti na základe synergického efektu pri dosahovaní spoločných cieľov, zdieľania inak nedostupných služieb a aktivít a komplexnej informovanosti.

V rámci inovačných aktivít regiónu je možné stimulovať vznik klastrov finančnou, metodickou a informačnou podporou.

Aktivity realizácie:

- Identifikovanie zoskupení podnikov na regionálnej úrovni.
- Metodické a finančné podpory štúdií realizovateľnosti regionálnych klastrov.
- Spolupráca so zahraničnými podnikmi, vrátane inštitúcií VaV.

Opatrenie 2.2 Vytvorenie systémových pravidiel pre transfer technológií

Cieľ opatrenia:

Posilniť transfer technológií a komercializáciu výstupov výskumu a vývoja.

Popis opatrenia:

Transfer technológií (TT) predstavuje sprostredkovanie výsledkov výskumu a vývoja do realizačnej praxe. Systém transferu technológií v regionálnych podmienkach nie

je dostatočne rozvinutý. Výskumné a vývojové inštitúcie, vrátane univerzít, nemajú tento proces inštitucionálne ani metodicky ustanovený. Preto je potrebné vytvoriť proces, ktorým bude transfer technológií realizovaný. Proces začína vyhľadávaním a vyhodnocovaním komerčného potenciálu výstupov výskumu a vývoja, spracovaním výstupov do realizačnej podoby, až po ich realizáciu buď v rámci licenčnej činnosti alebo zakladaním spin-off firiem (firiem, ktoré vznikli odčlenením z inštitúcie VaV, či inej organizácie za účelom aktívneho využívania nejakého výstupu z VaV alebo iného know-how). Vytvorenie a realizácia popísaného procesu transferu technológií je základným predpokladom využitia výsledkom výskumu a vývoja v praxi.

Aktivity realizácie:

- Schválenie inštitucionálnych a procedurálnych systémových pravidiel pre proces transferu technológií.
- Zakladanie centier alebo oddelení pre transfer technológií v inštitúciách VaV.
- Rozvoj marketingových aktivít v inštitúciách VaV.
- Motivácia inštitúcií VaV ku komerčnému využitiu výstupov výskumu a vývoja.
- Vytváranie databáz ponuky výstupov výskumu a vývoja v regióne.
- Rozvoj služieb zameraných na vyhľadávanie komerčne využiteľných výstupov výskumu a vývoja.

Opatrenie 2.3 Zapojenie podnikov do medzinárodných programov výskumu a vývoja

Cieľ opatrenia:

Využiť inštitúcie výskumu a vývoja v regióne na podporu inovácií v MSP.

Popis opatrenia:

MSP len vo veľmi malej miere participujú na programoch výskumu a vývoja. Dôvodom je obmedzená dostupnosť finančných zdrojov na tieto aktivity a nestimulujúca daňová legislatíva. Pretože väčšina MSP nedisponuje vlastnými kapacitami výskumu a vývoja, používajú sa pomerne bežne vo svete špeciálne dotácie na dodávateľský zmluvný výskum a vývoj pri zapojení do národných a medzinárodných programov výskumu a vývoja. MSP potrebujú v takýchto prípadoch kvalifikovanú odbornú pomoc pri príprave a riešení výskumného a vývojového projektu, v niektorých prípadoch dočasne určité zariadenia na vývoj a testovanie. Túto pomoc môžu poskytnúť inštitúcie VaV a univerzity. Rizikom sa stáva nerovnaký prístup, hlavne v rýchlosti riešenia projektov.

Aktivity realizácie:

- Zameranie programov výskumu a vývoja pre potreby MSP.
- Propagácia a informačná podpora programov výskumu a vývoja pre MSP.
- Pomoc pri financovaní a príprave projektu výskumu a vývoja v MSP.
- Zladenie ponuky výskumných a vývojových kapacít a potrieb MSP.
- Podpora projektov riešených s finančnou spoluúčasťou podnikovej praxe a kompatibilných s rámcovými programami EÚ.

Opatrenie 2.4 Vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia

Cieľ opatrenia:

Odstrániť bariéry brániace vytvoreniu inovačného podnikateľského prostredia.

Popis opatrenia:

Inovačný rozvoj regiónu je vytváraný čiastkovými inováciami v jednotlivých podnikoch. Nerovnosť podnikateľských podmienok v nepriaznivom podnikateľskom prostredí negatívne ovplyvňuje rozvoj inovačného potenciálu v regióne. Bariéry ako klientelizmus, korupcia, byrokracia, nízka vymáhateľnosť práva a ďalšie brzdia proces rozvoja. Vytvoriť priaznivé a rovné podmienky všetkým podnikateľským subjektom je základom pre kvalitnú prácu a rozvoj inovácií v regióne.

Aktivity realizácie:

- Odstrániť negatívne vplyvy v podnikateľskom prostredí účinnou legislatívou a kontrolou.
- Využívať systémy kvality ako nástroje na meranie efektivity a následné zlepšovanie v podnikoch a inštitúciách.
- Vyriešiť problém rizika spojeného s inováciami formou dostatočného finančného krytia.

Opatrenie 2.5 Inštitucionálna ochrana duševného vlastníctva

Cieľ opatrenia:

Podporiť inovačné aktivity uplatnením európskych princípov pri ochrane duševného vlastníctva.

Popis opatrenia:

Ochrana duševného vlastníctva je veľmi dôležitá oblasť pomoci pri inováciách. Pretože ide o zložitý problém, ktorý vyžaduje špeciálne znalosti, potrebné je vytvoriť pre oblasť inovácií infraštruktúru, ktorá zjednoduší a sprístupní možnosti ochrany duševného vlastníctva. V tejto oblasti pôsobí málo profesionálnych poradcov a nie je jej venovaná dostatočná pozornosť. Pre potreby informovanosti je potrebné vytvoriť informačný materiál, obsahujúci podstatné informácie celého cyklu ochrany t.j. od zrodu myšlienky až po jej zhodnotenie.

Aktivity realizácie:

- Vytvorenie metodiky ohodnotenia nápadu pre účely ochrany duševného vlastníctva.
- Vytvorenie štandardného postupu pre zaistenie procesu ochrany duševného vlastníctva.
- Asistencia pri komercializácii patentu.
- Vytvorenie podporných nástrojov (patentový fond, burza ochranných známk, burza patentov, podpora licenčných aktivít,...).

3. INFRAŠTRUKTURÁLNA PODPORA INOVÁCIÍ

Opatrenie 3.1 Tvorba efektívnej inovačnej infraštruktúry a poradenských služieb

Cieľ opatrenia:

Vytvorenie vyspelej fyzickej a poradenskej infraštruktúry rozšírením a dobudovaním existujúcej infraštruktúry, vrátane vzniku schémy inovačného asistenta.

Popis opatrenia:

Žilinský región je regiónom, v ktorom vznikol prvý vedecko – technologický park v Slovenskej republike. Okrem tohto typu infraštruktúry je však región známy aj existenciou ďalšej rozvinutej infraštruktúry v podobe významných ústavov a inštitúcií. Napriek pomerne rozvinutej inovačnej infraštruktúre je ale potrebné podporovať jej neustály rozvoj, pretože predstavuje platformu pre rozvoj transferu poznatkov, služieb pre podporu inovácií a významne ovplyvňuje vývoj konkurencieschopnosti v regióne. Do tejto oblasti sa vo svete významne zaradil inštitút inovačného asistenta – kvalifikovaného špecializovaného jednotlivca, ktorý je efektívnym motorom pre inovačné aktivity podniku.

Aktivity realizácie:

- Budovanie nových a rozširovanie činnosti existujúcich podporných infraštruktúr.
- Zapájanie súkromných subjektov do budovania inovačnej infraštruktúry regiónu.
- Podpora rozvoja laboratórií, zariadení pre projektovanie, testovanie, skúšobníctvo a certifikáciu nových technológií a produktov, vrátane vzájomnej spolupráce medzi inštitúciami VaV.
- Podpora schémy inovačného asistenta, ktorá znamená umiestnenie vhodného absolventa do MSP s cieľom implementácie konkrétnych inovatívnych projektov.
- Rozvoj poradenských služieb pre podporu inovácií a poradenstva o ochrane duševného vlastníctva pre dosiahnutie úrovne EÚ.
- Vyššie využitie internetu pre zlepšenie podpory podnikania a inovácií – rozvoj poradenských inovačných internetových stránok.
- Propagácia všetkých zložiek regionálnej inovačnej infraštruktúry a stimulovanie dopytu zo strany inovačných podnikov v regióne i mimo neho.

4. FINANČNÁ PODPORA INOVÁCIÍ

Opatrenie 4. 1 Verejná finančná podpora pre inovácie, podnikanie a budovanie inovačnej infraštruktúry

Cieľ opatrenia:

Verejná finančná podpora investícií smerom k inovačnej infraštruktúre a k inovačnému procesu podnikov Žilinského regiónu.

Popis opatrenia:

Verejné finančné investície sú smerované k vyrovnaniu ponuky a dopytu v oblasti inovačných riešení, na prekonanie štrukturálnych deficitov, slabých miest v inovačných procesoch firiem a v inovačnej infraštruktúre a k naštartovaniu ďalších inovačných aktivít pre zvýšenie konkurencieschopnosti firiem.

Aktivity realizácie:

- Granty na ochranu duševného vlastníctva, predovšetkým v MSP a inštitúciách VaV.

- Finančné príspevky na prevádzkovanie a rozvoj subjektov podnikateľskej inovačnej infraštruktúry.
- Kapitálová podpora vznikajúcich firiem s výraznou inovačnou činnosťou.
- Podpora finančnej dostupnosti poradenských služieb smerovaných k úspešnej inovačnej činnosti podnikov.
- Podpora implementácie nových technológií a nákupu licencií.
- Podpora transformácie výstupov VaV do komerčného produktu, podpora financovania štúdií uskutočniteľnosti, ochrany duševného vlastníctva a pod.
- Zvyšovanie atraktivity regiónu pre domácich a zahraničných investorov prostredníctvom aktívneho využívania investičných stimulov.

Opatrenie 4.2 Stimulácia využitia komerčných zdrojov pre inovácie

Cieľ opatrenia:

Stimulácia komerčných investícií do inovácií v regióne pre vytvorenie zdravého finančného a investičného prostredia.

Popis opatrenia:

Rizikový kapitál a Business Angel (osoba investujúca do vlastného imania začínajúceho podniku, prinášajúca zároveň špecifické know – how) predstavujú dôležitý nástroj financovania inovačných firiem, avšak v súčasnosti nie je k nim vytvorené vyspelé legislatívne a daňové prostredie. Dôležitým stimulom pre rozvoj inovačných firiem je tzv. „corporate venturing“ – strategické investície rizikového kapitálu veľkých korporácií smerom k MSP.

Aktivity realizácie:

- Odporúčania pre legislatívne orgány na odstraňovanie nedostatkov podnikateľského a finančného prostredia.
- Iniciovanie vzniku regionálneho inovačného fondu, resp. možnosť nadviazania finančnej spolupráce s inými regiónmi a centrálnymi orgánmi.
- Zvyšovanie informovanosti o rizikovom kapitáli a „Business Angels“ v Žilinskom regióne.

5. VEDOMOSTNÁ ZÁKLADŇA INOVÁCIÍ

Opatrenie 5.1 Vzdelávací systém pre znalostnú ekonomiku

Cieľ opatrenia:

Pripraviť študentov všetkých typov škôl v súlade s požiadavkami trhu práce.

Popis opatrenia:

Pre zvýšenie konkurencieschopnosti vysokoškolského štúdia je potrebné v prostredí vysokých škôl v ďaleko väčšej miere ako doteraz uskutočňovať výskum a vývoj a na základe tohto výskumu a vývoja uskutočňovať vzdelávanie. Kvalita vo vede a výskume je základným predpokladom uskutočňovania kvalitného vysokoškolského vzdelávania na univerzitách poskytujúcich druhý a tretí stupeň vzdelania.

Aktivity realizácie:

- Prispôbovať obsah a proces výchovy a vzdelávania potrebám učiacej sa, informačnej spoločnosti (vzbudzovanie záujmu o vzdelávanie, posilňovanie kreativity a schopnosti učiť sa, spolupracovať, identifikovať a riešiť problémy, komunikovať, rozvíjať tzv. kľúčové kompetencie; podpora informačnými a komunikačnými

technológiami; rozširovanie a prehĺbovanie jazykových kompetencií; podpora neformálneho a dištančného vzdelávania).

- Prepojiť výskum, vzdelávanie a schopnosti inovovať a meniť prostredníctvom etablovania spolupráce medzi univerzitami a podnikmi.
- Zapájať študentov do praxe v podnikoch, hlavne na projektoch pre MSP.
- Vytvoriť komplexný program pre doktorandské štúdium, zameraný na potreby podnikateľskej praxe (stáže v podnikoch, prezentovanie na medzinárodnej úrovni, atď.).
- Vytvárať elektronickú podporu vzdelávania, ktorá umožní lepší prístup k získavaniu informácií.
- Zaviesť nový prístup v počiatočnom vzdelávaní, obsahujúci potrebné nástroje a motivácie pre to, aby sa študent sám z vlastnej potreby usiloval dosiahnuť čo najväčšie znalosti a zručnosti a aby bol dostatočne pripravený prevziať zodpovednosť za vzdelávanie v celom živote na seba.
- Zvýšiť dostupnosť vzdelávania na všetkých stupňoch a budovať efektívne evaluačné systémy.
- Vytvoriť pre vzdelávanie nové mechanizmy riadenia, rozdelenia kompetencií, financovania, evaluácie a štandardov kvality.
- Venovať zvýšenú pozornosť príprave učiteľov.

Opatrenie 5.2 Celoživotné vzdelávanie pre oblasť inovácií

Cieľ opatrenia:

Zvyšovať vedomostí zamestnancov a manažérov podnikov.

Popis opatrenia:

Požiadavky zásadných inovácií a zmien vyžadujú vysoký stupeň prispôsobivosti, tvorivosti, individuálnej iniciatívy, vzájomnej spolupráce na úrovni podnikov a inštitúcií a aj na úrovni jednotlivca. V nestabilnom prostredí sa pracovníci musia prispôsobovať novým situáciám a rýchlo zvládať nové úlohy a činnosti. V oveľa väčšej miere ako v minulosti musia vyvíjať individuálnu iniciatívu, schopnosť samostatne riešiť problém, prevziať zodpovednosť za úlohy v tímovej spolupráci.

Neustála zmena výroby, technológií a trhu má za následok výrazné zmeny charakteru práce, zmeny podnikových štruktúr, požiadaviek na pracovné miesta a tým aj na vzdelanie. Zanikáním stabilných pracovných štruktúr zaniká aj stále zamestnanie po celý život. Celoživotné vzdelávanie sa stáva súčasťou práce a tejto skutočnosti musí byť prispôsobené.

Aktivity realizácie:

- Vytváranie vzdelávacích kurzov podľa potrieb praxe pre potreby celoživotného vzdelávania.
- Vytvorenie informačného portálu o vzdelávaní pre potreby inovácií (inovačný manažment, transfer technológií, ochrana duševného vlastníctva,...).
- Zmeny foriem celoživotného vzdelávania – prechod na učiacu sa organizáciu.
- Poradenské centrum pre podnikateľov.

PROJEKTY NA PODPORU INOVAČNEJ INFRAŠTRUKTÚRY V ŽILINSKOM REGIÓNE PROSTREDNÍCTVOM ŠTRUKTURÁLNYCH FONDÓV EÚ V ROKOCH 2007 - 2013

Na základe opatrení formulovaných v Regionálnej inovačnej stratégii Žilinského regiónu ako aj na základe ďalších štúdií a analýz, odporúčame realizáciu nasledovných významných projektových zámerov, ako nástrojov podpory infraštruktúry pre inovácie.

PROJEKT - Klastre a partnerstvá			
OPATRENIE RIS		PREPOJENIE NA NSRR SR	
2.1 Tvorba efektívnych modelov prepojenia inštitúcií VaV s praxou		OP KaHR	
CIEĽ PROJEKTU		PRÍNOS PROJEKTU	
Podpora vzájomnej spolupráce a rast medzinárodnej konkurencieschopnosti podnikov		• Zlepšená komunikácia a spolupráca podnikov v jednotlivých odvetviach s dodávateľmi technológií a odberateľmi produktov. • Zabezpečovanie spoločných potrieb kooperujúcich firiem (vzdelávanie, výskum, a pod.).	
PROJEKT - Univerzitné brokerské centrum			
OPATRENIE RIS		PREPOJENIE NA NSRR SR	
2.2 Vytvorenie systémových pravidiel pre transfer technológií		OP KaHR OP Výskum a vývoj	
CIEĽ PROJEKTU		PRÍNOS PROJEKTU	
Vybudovanie systému vzájomnej informovanosti a previazania podnikateľského a univerzitného prostredia		Zlepšenie prehľadu a informovanosti podnikateľských subjektov o možnostiach spolupráce s univerzitami, zavedenie klientskeho systému práce na univerzitách.	
PROJEKT - Regionálny inovačný portál			
OPATRENIE RIS		PREPOJENIE NA NSRR SR	
1.1 Inovačná kultúra a rámcové podmienky pre inovácie v regionálnom kontexte. 2.2 Vytvorenie systémových pravidiel pre transfer technológií		OP KaHR OP Výskum a vývoj OP Vzdelávanie	
CIEĽ PROJEKTU		PRÍNOS PROJEKTU	
Transfer znalostí, technológií, výmena informácií a znalostí pre všetky regionálne organizácie		• Zvýšenie inovačného a podnikateľského povedomia v regióne. • Zvýšenie prepojenia medzi univerzitami, výskumno – vývojovými inštitúciami a podnikmi. • Podpora regionálnej spolupráce podnikov a výskumno – vývojových organizácií. • Podpora inovačnej kapacity podnikov. • Podpora technologického transferu a výmeny informácií v regióne.	
PROJEKT - Kompetenčné a výskumné centrá s prepojením na európsku úroveň – zabezpečenie medzinárodného partnerstva			
OPATRENIE RIS		PREPOJENIE NA NSRR SR	
2.3 Zapojenie podnikov do medzinárodných programov výskumu a vývoja		OP KaHR	
CIEĽ PROJEKTU		PRÍNOS PROJEKTU	
Rast konkurencieschopnosti prostredníctvom využívania potenciálu domácich malých a stredných podnikov		Podpora špecializovaného aplikovaného výskumu pre určité odvetvie hospodárstva s cieľom dosiahnutia európskej kvality a napojenia na špičkové centrá v rámci Európy.	

PROJEKT - Vedecké a technologické parky a inkubátory

OPATRENIE RIS	PREPOJENIE NA NSRR SR
3.1 Tvorba efektívnej inovačnej infraštruktúry a poradenských služieb	OP KaHR
CIEĽ PROJEKTU	PRÍNOS PROJEKTU
Realizácia transferu poznatkov a technológií do podnikateľskej praxe	• Viac životaschopných MSP orientovaných na produkty a služby s vysokou pridanou hodnotou. • Viac medzinárodne pôsobiacich MSP. • Viac zahraničných investícií v odvetviach s vysokou pridanou hodnotou.

PROJEKT - Vzdelávacie, tréningové a poradenské centrá

OPATRENIE RIS	PREPOJENIE NA NSRR SR
3.1 Tvorba efektívnej inovačnej infraštruktúry a poradenských služieb. 5.2 Celoživotné vzdelávanie pre oblasť inovácií	OP KaHR OP Vzdelávanie
CIEĽ PROJEKTU	PRÍNOS PROJEKTU
Vytvorenie komplexnej ponuky vzdelávacích a tréningových modulov pre MSP	• MSP využívajúce najnovšie technológie, jazykovo schopné uplatniť sa na európskom trhu. • Vzdelávanie pre prax – absolventi univerzít s väčším zameraním na podnikanie. • Vytvorenie konceptu „učiaceho sa regiónu“.

PROJEKT - Regionálny inovačný fond

OPATRENIE RIS	PREPOJENIE NA NSRR SR
4.1 Verejná finančná podpora pre inovácie, podnikanie a budovanie inovačnej infraštruktúry	OP KaHR
CIEĽ PROJEKTU	PRÍNOS PROJEKTU
Vytvorenie regionálneho inovačného fondu pre MSP	• Finančné nástroje vhodné pre podporu MSP aj v počiatočnom štádiu podnikania. • Dostupnosť produktov rizikového kapitálu v regióne. • Vytvorenie systému záruk pre MSP.

Potenciálnym realizátorom týchto aktivít je existujúce združenie právnických osôb CASA ZINA (VÚC, Žilinská univerzita, Mesto Žilina), ktoré v prípade potreby môže byť rozšírené o ďalšie právnické osoby.

PILOTNÉ AKTIVITY REGIONÁLNEJ INOVAČNEJ STRATÉGIE ŽILINSKÉHO REGIÓNU

V rámci zabezpečenia udržateľnosti realizácie navrhnutej Regionálnej inovačnej stratégie Žilinského regiónu počas najbližších rokov uvádzame v nasledujúcej tabuľke vybrané pilotné aktivity, ktoré by sa mali realizovať v roku 2007 a ktoré by mali mať pomerne rýchly a účinný vplyv na podnikateľské subjekty, s cieľom zvýšiť inovačné povedomie a inovačné aktivity ako predpoklad pre realizáciu ďalších projektov. Realizátor uvedených projektov bude Žilinská univerzita v spolupráci so Žilinským samosprávnym krajom.

AKTIVITA - Príručky ako prípraví a riaditeľ schémy financovania regionálnych finančných fondov

OPATRENIE RIS

4.1 Verejná finančná podpora pre inovácie, podnikanie a budovanie inovačnej infraštruktúry

CIEĽ AKTIVITY	PRÍNOS AKTIVITY
Príprava štúdie uskutočniteľnosti ako prípraví a riaditeľ regionálne finančné fondy a schémy, ktoré môžu byť neskôr financované zo štrukturálnych fondov EÚ	- Rast pripravenosti regiónu pri efektívnom čerpaní štrukturálnych fondov zameraných na podporu podnikateľského prostredia. - Podpora podnikov pri počiatočných financovaní podnikateľských aktivít. - Podpora inovatívnych a životaschopných podnikateľských nápadov a myšlienok. - Podpora pri zakladaní nových inovatívnych podnikov z akademického i súkromného sektoru.

AKTIVITA - Inovačné ocenenia a inovačné súťaže

OPATRENIE RIS

1.1 Inovačná kultúra a rámcové podmienky pre inovácie v regionálnom kontexte

CIEĽ AKTIVITY	PRÍNOS AKTIVITY
Identifikácia a propagáciu dobrých podnikateľských nápadov, podpora podnikateľského ducha v regióne	- Zvýšenie inovačného a podnikateľského povedomia v regióne. - Prezentácia inovatívnych podnikateľských myšlienok v regióne. - Zviditeľňovanie výsledkov výskumno - vývojových inštitúcií smerom k podnikom. - Štimulácia inovačných aktivít špecifických cieľových skupín, napr. študentov a mladých výskumných pracovníkov. - Vzájomné prepojenie podnikov a výskumno - vývojových inštitúcií.

AKTIVITA - Interaktívny inovačný portál

OPATRENIE RIS

1.1 Inovačná kultúra a rámcové podmienky pre inovácie v regionálnom kontexte.
2.2 Vytvorenie systémových pravidiel pre transfer technológií

CIEĽ AKTIVITY	PRÍNOS AKTIVITY
Transfer znalostí, technológií, výmena informácií a znalostí pre všetky regionálne organizácie	- Zvýšenie inovačného a podnikateľského povedomia v regióne. - Zvýšenie prepojenia medzi univerzitami, výskumno - vývojovými inštitúciami a podnikmi. - Podpora regionálnej spolupráce podnikov a výskumno - vývojových inštitúcií. - Podpora inovačnej kapacity podnikov. - Podpora technologického transferu a výmeny informácií v regióne.

AKTIVITA - Inovačná príručka pre malé a stredné podniky

OPATRENIE RIS

2.2 Vytvorenie systémových pravidiel pre transfer technológií

CIEĽ AKTIVITY	PRÍNOS AKTIVITY
Podpora základných znalostí o inováciách a výcho- va k inováciám pre malé a stredné podniky	• Zvýšenie inovačného a podnikateľského povedomia v regióne. • Podpora inovačnej kapacity podnikateľských subjektov. • Zvýšenie motivácie podnikov pri realizácii konkrétnych inovačných projektov. • Zvýšenie informovanosti podnikov o dopadoch inovácií na rast konkurencieschopnosti podnikoch, o možnostiach financovania inovácií.

AKTIVITA - Inovačné workshopy v regiónoch pre malé a stredné podniky

OPATRENIE RIS

2.2 Vytvorenie systémových pravidiel pre transfer technológií

CIEĽ AKTIVITY	PRÍNOS AKTIVITY
Podpora vzájomného prepojenia medzi MSP a orga- nizáciami výskumu a vývoja	• Zvýšenie inovačného a podnikateľského povedomia v regióne. • Podpora spolupráce medzi univerzitami, výskumno – vývojovými inštitúciami a podnikmi. • Zvýšenie informovanosti podnikov o dopadoch inovácií na rast konkurencieschopnosti podnikoch, o možnostiach financovania inovácií.

ZÁVER

Predkladaný materiál prezentuje výsledky práce na projekte tvorby regionálnej inovačnej stratégie pre Žilinský región. Túto stratégiu sa budeme snažiť naplňať prostredníctvom realizácie navrhovaných pilotných akcií a prípravou projektov z oblasti inovačného rozvoja, financovaných najmä zo štrukturálnych fondov tak, aby v závere riešenia projektu (v januári 2008) boli úplne jasne definované základné línie inovačného rozvoja, ako nevyhnutného predpokladu pre dosiahnutie vysokej konkurencieschopnosti a prosperity Žilinského regiónu.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

6. RP	6. rámcový program Európskej únie na podporu výskumu a vývoj (6th Framework Programme)
ASP centrum	centrum poskytujúce HW a SW infraštruktúru s kompletnou podporou
BIC	Podnikateľské inovačné centrum (Business Innovation Centre)
EÚ	Európska únia
HDP	hrubý domáci produkt
IKT	informačné a komunikačné technológie
IRC	Centrum na prenos inovácií
IRE	Inovatívne regióny Európy (Innovating Regions Europe)
MSP	malý a stredný podnik
OP	operačný program
OP KaHR	Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
RIS	regionálne inovačné stratégie
SR	Slovenská republika
SWOT	analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození
TT	transfer technológií
VaV	výskum a vývoj
VÚC	vyšší územný celok

Význam projektu

Rámcová stratégia Žilinského regiónu pre oblasť inovačného rozvoja tvorí súčasť realizácie Regionálnej inovačnej stratégie Žilinského regiónu s oficiálnym názvom „Žilinská inovačná politika“, www.zip.utc.sk.

Dôvody pre realizáciu Regionálnej inovačnej stratégie v Žilinskom regióne:

- potreba zvyšovania konkurencieschopnosti s cieľom uspieť v medzinárodnej konkurencii,
- zabezpečenie medzinárodného postavenia regiónu,
- zlepšenie klímy vzájomnej spolupráce medzi kľúčovými aktérmi v regióne,
- RIS je štartovacia iniciatíva pre systematický prístup k tvorbe inovácií v regióne.

Regionálna inovačná stratégia je postupný PROCES, ktorý:

- vytvára prostredie podporujúce regionálny inovačný potenciál,
- podporuje spoluprácu medzi organizáciami verejnej správy, výskumu a vývoja a podnikateľskou sférou a
- aktivuje regionálne podniky k zavádzaniu inovácií na všetkých úrovniach.

Žilinská univerzita

2006